

MEIE PÕHJA-SAKALA VALIMISLUBADUS	KOMMENTAAR	UUS KULU/TULU	ÜHEKORDNE KULU	INVESTEERINGUD				
			<i>jääb edaspidi eelarve osaks</i>	2026	2027	2028	2029	2030+
Töötame välja tervikliku perede toetuspaketi, mille eesmärk on soodustada rahvastiku kasvu ning suurendada Põhja-Sakala valla elanike	Konkreetsed toetuspaketi meetmed on jagatud kogu programmi peale laiali. Maksumused on toodud nende punktide juures.	jah						
Pakume tasuta hoonestusõigust valla maale eluaseme rajamiseks, eelistatult noortele ja/või lastega peredele, tingimusel et elukoht registreeritakse Põhja-Sakala valda vähemalt viieks	Pakutavad maatükid on täna olemas, neile hoonestusõiguse seadmine ja välja andmine ei maksa midagi. Uute perede valda tulek toob vallale täiendavat maksuraha. Iga uue pere valda	jah	+20 000					
Tõstame sünnitoetuse 750 eurolt 1000	Lisakulu tänase sündivuse juures on ca	jah	-17 000					
Riigi, erasektori ja valla haldusettevõtte koostöös rajame juurde uusi elamispindu, et lahendada elukohtade nappuse probleem.	AS Põhja-Sakala Halduse poolt elluviidav ja rahastatav tegevus. Kaksteist 50 ruutmeetrilist korterit ehitushind on suurusjärgus 1,2 miljonit eurot. Tegemist on ühekordse kuluga. 12 uue pere tulemine valda tähendab maksutuluna 56 000 eurot lisaks. 17 aastaga on maja maksumus tagasi teenitud. Lisaks sellele ostavad pika	jah			-1 200 000			-1 400 000
Pakume võimalust osta korter valla üürimajast ilma sissemaksuta, mis loob ligipääsu oma eluasemele ka neile, kel	Loe eelmist punkti							
Aitame leida tühjalt seisvatele majadele ja korteritele uued omanikud, et soodustada elanike arvu kasvu ning	Korralduslik tegevus, ei maksa raha. Iga uue pere lisandumine on lisa maksutululu 4000 eurot aastas.	jah						

Loomes valla suurematesse keskustesse kaugtöökeskused, kus on kiire internet ja vajalik tehniline varustus, et inimesed saaksid elada maal, kuid töötada kaasaegsetes tingimustes.	Võhmasse ja Suure-Jaani rajatakse olemasolevatesse valla hoonetesse ruumid, kus on võimalik kaugtöö tegijatel tööd teha. Ruumis on hea töökeskkond ja kiire internet.	jah		-40 000				
Seome lasteaia kohatasu alampalgast lahti ja külmutame selle neljaks aastaks tänase 50 euro tasemel. Alates teisest lapsest on lasteaiakoht tasuta.	Valla lasteaedades käib ca 38 last. Lasteaia kohatasu on hetkel 53,16 eurot. Teise lapse kohatasu on 50% esimese tasust. Alates kolmandast lapsest on tasuta. Meie lubaduse järgi on kohatasu 4 järgmist aastat 50 eurot ja alates teisest lapsest tasuta. Saamata	jah	-21 000					
Kaotame lasteaiakohtade järjekorrad, laiendades olemasolevaid lasteaedu ja luues vajadusel uusi võimalusi igale lapsele.	Vajadus on laiendada Olustvere (2026. aasta), Vastemõisa (2027. aasta) ja Suure-Jaani (2027. aasta) lasteaedu. Tegemis on kogusummaga kolme lasteaia peale, mis jaguneb kahe aasta	jah/ei		-150 000	-300 000			
Osaleme aktiivselt „Maal elamise päeva“ tegevustes. Korraldame igal	Tegemist on kampaaniatte läbiviimise iga-aastase kuluga (reklaam, trükised	jah	-5000					
Valime vallavanema oma valla inimeste seast – nende hulgast, kes on valimistel saanud rahva usalduse.	Võrreldes tänase olukorraga, kus vallavanema maksutulu läheb Pärnumaale, siis kohaliku vallavanema	jah	+5300					
Muudame valla juhtimisstruktuuri arusaadavaks ja loogiliseks. Igal ametnikul ja töötajal on selged ja vajalikud ülesanded.	Seoses struktuuri muudatusega, millega kaotatakse poliitiliste abivallavanemate tasand, võetakse tööle ametnikest osakonnajuhid. Struktuuri muudetakse.	jah	-60 000					
Vähendame vallajuhtimise politiseeritust – me ei määra ametisse	Kahe abivallavanema koha kaotamine on aastas palgakuluna 96000 eurot	jah	+96 000					
Jagame haridus- ja kultuurispetsialisti ametikoha kaheks eraldi ametikohaks.	Ühe uue ametniku palkamise tööjõukulud on 35000 eurot aastas.	jah	-35 000					
Loomes sisekontrolli ametikoha. Võimalusel teeme seda koostöös Viljandimaa Omavalitsuste Liidu või	Lootus on, et saame sisekontrolli mitme teise maakonna omavalitsuse peale palgata. Sellisel juhul on meie	jah	-16 000					

Parandame suhtlust vallavalitsuse ja kogukonna vahel – info peab liikuma	Töökorralduslik tegevus.	ei						
Toome vallavõimu inimestele lähemale – vallavalitsuse välikontor on kohal	Töökorralduslik tegevus.	ei						
Otsime vallavalitsusele Suure-Jaanis uue asukoha ja alustame vastavaid arutelusid. Vallamaja teine korrus saab lasteaia ning kolmas korrus huvikooli kasutusse.	Maksumus sõltub uuest asukohast. Kui see saab olema ühe variandina pakutud Kondase maja, siis on ümberehitus ca 500 000 eurot. Tegemist on ühekordse kuluga. Vallamaja kolimine on vajalik lasteaia laiendamiseks. Kondase majas	jah		-500 000				
Kujundame Võhma endisest linnavalitsuse hoonest teenuskeskuse (perearst, apteek, vallavalitsuse	Tegemist on AS Põhja-Sakala Haldus hoonega, kelle kanda see kulu jääb ning kes sinna paigutatud investeeringu	jah		-300 000				
Investeeringute tegemisel kaasame võimalusel Euroopa Liidu, riigi ja erasektori vahendeid. Esmajärjekorras võtame töösse objektid, millele	Töökorralduslik tegevus, mis toob valda lisaraha. Eesmärgiks tuleb võtta, et igal aastal tuuakse valda vähemalt pool miljonit välisrahastust. Kooli ehitusel on	ei		+500 000	+3 000 000	+500 000	+500 000	+500 000
Korraldame ümber AS Põhja-Sakala Haldus tegevuse, sealhulgas anname ettevõttele vallale kuuluva kinnisvara haldamise.	Töökorralduslik tegevus. Valla kinnisvara haldusel hallata andmine ei pruugi rahalist kokkuhoidu tuua, küll aga toob korrapärasema kinnisvara	ei						
Tagame valmisoleku kriisideks, kiire reageerimise ning selge ja asjakohase info jagamise inimestele. Korraldame	Teavituste tegemise, õppuste läbiviimise iga aastane kulu. Siia lisandub riigi poolt pakutavates	ei	-10 000					
Üheskoos kohaliku rahvaga ja nende soove arvestades alustame Kahala ja Tohvri külade Põhja-Sakala vallaga	Kui külad lisanduvad, siis lisandub ka maksumaksjaid, aga lisandub ka abivajajaid. Seega suuresti nullsumma	ei						
Me ei toeta Suur-Viljandi ideed, mille järgi liidetaks kogu Viljandimaa üheks	Põhja-Sakalast ei saa veel suurem maakonna ääremaa.	ei						

Ehitame Suure-Jaani uue, kaasaegse õppehoone.	Tegemist on suurima investeeringuga, mis viiakse ellu aastatel 2027 ja 2028. Investeering on planeeritud kehtivas eelarvestrateegias (mahuga 8000000). Projekti elluviimiseks tuleb kindlasti	osaliselt				-4500000	-4500000		
Toetame gümnaasiumi hariduse andmist Suure-Jaanis. Liidame Suure-Jaani Kooli ja Gümnaasiumi üheks õppeasutuseks.	Gümnaasiumi pidamisele maksab vald igal aastal oma eelarvest veidi üle 10000 euro aastas. Seal töötavate õpetajate palgast makstav tulumaks on	ei	-11 000						
katame Suure-Jaani Gümnaasiumi 11. klassi õpilaste juhilubade koolituskulud	Teooria ja sõidutunnid igal aastal ca 18 000 eurot	ei	-18 000						
Renoveerime Kõpu mõisakooli II korruse.	Maksumus sõltub tööde mahust. Koolitöö korraldamiseks vajaliku renoveerimise (ventilatsioon, valgustus jne) maksumus mahub 300 000 euro	jah					-300 000		
Remondime Tääksi lasteaia- ja koolihoone.	Sel valimisperioodil tellitakse ehitusprojekt ning otsitakse meetmeid välisrahastuse kaasamiseks. Projekti	jah						-50 000	
Renoveerime Lahmuse kooli peahoone.	Sel valimisperioodil tellitakse ehitusprojekt ning otsitakse meetmeid välisrahastuse kaasamiseks. Projekti	jah						-50 000	
Säilitame Olustvere, Kõpu, Võhma ja Kirivere koolid põhikoolidena. Õpilaste olemasolul toetame Suure-Jaani Kooli tegutsemiskohtade jätkumist Tääksis ja Sürgaveres.	Olustvere, Kõpu ja Kirivere koolid saavad hakkama riigi ja teiste omavalitsuse poolt makstavast pearahast. Sama olukord tuleb saavutada ka Võhma koolis. Kui Tääksi saavutab järgmiseks õppeaastaks 30 õpilase taseme, siis jätkub riigipoolne väikekoolide toetuse maksmine ja valla	ei	-40 000						

Säilitame Lahmuse Kooli iseseisva õppeasutusena. Koostöös kooliga loome valla haridusasutustesse tugeva tugispetsialistide süsteemi (psühholoogid, sotsiaalpedagoogid,	Lahmuse kooli peetakse üleval riigi ja teiste omavalitsuste poolt makstava pearaha eest. Nn lisaraha omavalitsus oma eelarvest sinna lisama ei pea. Lisakulu ei ole, sest juba täna koolide ja	ei						
Seome abiõpetajate palgad õpetajate palgaga nii, et kvalifikatsiooniga abiõpetaja töötasu moodustab 70%	70% jõutakse kahe aasta jooksul. Arvutus sõltub sellest, kui palju on kvalifikatsiooniga abiõpetajaid. Hetkel	jah	-43 000/-43 000					
Viime sisse elektroonilise lasteaiajärjekorra süsteemi, mis	Ühekordne IT kulu.	jah	-10 000	-10000				
Teeme koostööd kogukondade ja lasteaedadega, et kaardistada ja hinnata valla lasteaedade juhtimiskorraldust ning töötada välja parimad lahendused rühmade säilitamiseks igas piirkonnas.	Töökorralduslik tegevus. Kui kaardistamise tulemusena selgub, et lasteaedade juhtimist on võimalik konsolideerida või vastupidi, vaja lahutada, siis tekib sellele reale, kas lisakulu vajadus või kokkuhoid.	ei						
Laiendame Suure-Jaani, Vastemõisa ja Olustvere lasteaedu ja mänguväljakuid.	Lasteaedade laiendamise teema on ülevalpool kirjeldatud. Mänguväljakute maksumus on 3x15000. Väljakute laiendamisel tuleb kaasata	jah		-30 000	-15 000			
Koondame Sürgavere mõisahoonesse kooli, lasteaia, raamatukogu ja noortekeskuse tegevused. Spordihoonesse spordi, kogukonna-, kultuuri- ja huvitegevuse. Arendame	Töökorralduslik tegevus. Spordiväljaku rajamisele tuleb kaasata välisrahastust. Toodud summa on välisrahastuse kaasfinantseering. Spordiväljaku rajamine on planeritud 2029. aastase.	jah					-25 000	
Loome Põhja-Sakala spordikooli, mis koondab ja arendab süsteemselt laste ja noorte sporditegevust vallas.	Töökorralduslik tegevus. Suurem osa tegevustoetusest kaetakse riigipoolse huviharidustoetusest, teine osa konsolideerides seni erinevate asutuse all olevad noortespordile kasutatavad vahendid, kolmas osa on Olümpiakomiteelt makstav treenerite palgatoetus, neljas osa on osadel aladel	jah/ei	-30 000	-15 000				

Kutsume ellu Põhja-Sakala nutikate noorte teaduskooli.	Töökorralduslik küsimus. Oluline maht on välisrahastusel/projektidel. Toodud on projektide omaosalus aasta kohta.	jah	-10 000					
Kaardistame koostöös kogukondade ja spetsialistidega huvihariduse senise korralduse ning töötame välja ühtse ja tõhusa süsteemi, mis aitab vältida dubleerimist ja tagab mitmekesised,	Töökorralduslik tegevus.	ei						
Toetame rahvatantsu kaasamist koolide liikumisõpetuse programmi,	Töökorralduslik tegevus. Vajadusel lisanduv palgakulu aastas.	jah	-8000					
Korrastame õpilastransporti ning teeme koostööd Viljandimaa Ühistranspordikeskusega, et tagada	Töökorralduslik tegevus. Lisakulu sõltub liinide arvu muutusest ja kilomeetri hinna muutusest. See on ka täna	ei						
Viime haridusasutustes regulaarselt läbi rahulolu-uuringuid, et reageerida õpilaste, lastevanemate ja õpetajate	Töökorralduslik tegevus. Uuringute läbiviimise aastakulu.	jah	-2000					
Tõstame kultuuriasutuste ringijuhide töötasusid, sõlmides soovijatega	Kui tõsta ringijuhide töötasu 20%, siis on iga aastane lisakulu 9500 eurot.	jah	-9500					
Käivitame valla kultuurikeskuse algselt kavandatud kujul – suurendame kultuuritöötajate arvu, määrame	Hetkel on 3 kultuuritöötajat. Ühe töötaja lisandumisega on aastane lisakulu ca 22300 eurot aastas.	jah	-22 500					
Tõstame kultuuri- ja noorsootöötajate palka	Plaan on tõsta kultuuritöötajate, sh raamatukogutöötajate ja noorootöötajate töötasu 2026. aasta	jah	2026. aastal -52 000 2027. aastal -32 000 2028. aastal -35 000					
Reegoldi, Vastemõisa ja Pilistvere rahvamajad, Koksvere seltsimaja, Suure Jaani kultuurimaja ja Võhma vaba aja keskus jäävad valla omandisse ning	Töökorralduslik tegevus.	ei						
Laiendame Võhma vaba aja keskuse tegevust hoone esimesel korrusel ning	Teise ja esimese korruse remont on kavandatud 2026. aastasse	jah/ei		-150 000				
Vastemõisa rahvamaja saab uue	Töö on kavandatud 2029. aastasse	jah					-100 000	
Remondime Pilistvere rahvamaja, rajame majja keskküttesüsteemi.	Töö on kavandatud 2029. aastasse	jah					-250 000	

Toetame suurürituste ja pidude väärikat korraldamist paikkondades ning hoiame au sees spordi traditsioonilisi üritusi ja võistlusi. Valla	Töökorralduslik tegevus.	ei						
Aitame laulu- ja tantsupeol osalevatel kultuurikollektiividel soetada	Projekide omaosalus	jah	-5000					
Jätkame teenuste pakkumist kõigis valla raamatukogudes. Laiendame raamatukogude funktsioone, et tagada raamatute laenutamise võimalus ka	Raamatukogubussi kulu aastas (bussiga seotud kulud, töötasu jne)	jah	-38 000					
Loomes Põhja-Sakala valla raamatukogu juurde mäluksuse, mille ülesanne on koduloo ja pärandkultuuri säilitamine ning vallas tegutsevate muuseumide ja	Suuresti töökorralduslik tegevus. Ühe töötaja palkamine, kes tegeleb muuseumide tegevuse koordineerimisega, projektide	jah	-29 000					
Väärtustame kirikute ja koguduste panust kohaliku kultuurielu edendamisse ning toetame	Projektide kaasfinantseeringute tagamine	ei	-30 000					
Toetame Rahvusvahelise Artur Kapi Ühingu poolt Suure-Jaani kesklinna	Töökorralduslik tegevus. Vallavalitsus aitab välisrahastuse kaasamisel ja	ei						
Nimetame Suure-Jaani muusikalinnaks ja paigaldame linna sissesõitudele	Töökorralduslik tegevus. Viitade ühekordne kulu.	jah		-5000				
Anname uutele tänavatele piirkonna kultuurilooga seotud suurkujude	Töökorralduslik tegevus. Viitade ühekordne kulu vajaduspõhiselt.							
Toetame Tervisekoja juurde tervise- ja spordipargi rajamist, sealhulgas Suure-	Projektide kaasfinantseeringute tagamine. Tegevus on planeeritud	jah		-20000	-20000	-20000		
Loomes Tervisekoja juurde majutusvõimalused ning arendame	Tervisekoja poolt elluviidav projekt. Majutuskoha müügiga teenitakse pikas	jah		-50000	-50000			
Suuname spordikorralduses pöhirõhu noorte-, tervise- ja rahvaspordi	Töökorralduslik tegevus.	ei						
Kaotame vallale kuuluvate spordisaalide, võimlate ja spordiväljakute kasutamise tasu kõigile	Saamata jääv tulu on suurusjärgus 3000 eurot aastas	jah	-3000					
Jätkame Lehola-Lembitu mängude	Töökorralduslik tegevus.	ei						

Lahendame perearstiteenuse kättesaadavuse probleemi koostöös tervisevaldkonna partneritega.	Töökorralduslik tegevus. Esimesena tuleb lahendada probleem Võhmas. Motivatsioon perearstile (ruumide rent,	jah	-5000					
Tagame abi- ja tugiteenused sellises mahus, et eakad saaksid võimalikult kaua elada oma kodus väärikalt ja turvaliselt.	Tugiteenuste tõhustamise pilootprojekti teostatakse hetkel projektirahast. Pärast piloteerimist on selge, kui suur jääb valtele täiendav kulu. Teenuse	osaliselt	-25 000					
Parandame sotsiaaltranspordi korraldust, et abivajajad saaksid senisest paremini ja paindlikumalt	Töökorralduslik tegevus.	osaliselt	-15 000					
Seame eesmärgiks, et Põhja-Sakala valla inimesed saaksid koha oma valla	Töökorralduslik tegevus.	ei						
Loomme võimaluse saada lühiajalist hooldusteenust inimese enda kodus, et pakkuda lähedaste hooldajatele puhkust või asendusteenust. Tagame,	Töökorralduslik tegevus. Teenuse eest tasuvad teenuse tarbijad.	ei						
Töötame selle nimel, et leida Kõo ringhoonele sobiv eraettevõtja, kes	Töökorralduslik tegevus. Müügist saab ühekordse tulu.	ei			+200 000			
Pöörame erilist tähelepanu üksi elavate pensionäride ja üksikvanemaga perede toimetulekule. Kaalume spetsiaalse	Kutsume ellu ühekordse toetuse üksi elavale pensionärile, kes on ajutiselt hätta sattunud.	jah	-5000					
Teeme meist oleneva, et Suure-Jaanis ja Võhmas säiliks apteegid.	Töökorralduslik tegevus. Vajadusel pakume soodustingimustel ruume.	jah	-1000					
Tagame sotsiaalvaldkonna töötajatele vähemalt kord aastas toimuva supervisiooni ning vajadusel kiire ja	Iga aastane kulu	jah	-2000					
Lahendame sotsiaaltöötajate ülekoormuse probleemi, täites seni täitmata ametikohad ning lõpetades	Täidame täitmata sotsiaaltöötajate ametikohad, kelle palgakulu on täna eelarves arvestatud. Lisakulu ei teki.	ei						
Korraldame psühholoogilise nõustamise, sh leina- ja kriisinõustamise teenuse	Töökorralduslik tegevus.	ei						

Toetame väarikate akadeemia korraldamist, pakkudes eakatele	Töökorralduslik tegevus. Tegevust viiakse läbi projektirahadega. Vallal kulu	ei						
Muudame mittetulundusühingute toetamise paindlikumaks, arvestades seejuures veelgi enam ühingu	Muudame MTÜde toetamise korda, et raha saab taotleda ühe korra asemel vähemalt kaks korda aastas. Lisame	jah	-10 000					
Vallas tegutsevatelt mittetulundusühingutelt ei küsita renditasu vallale kuuluvate hoonete	Saamata jääv tulu on suurusjärgus 1000 eurot aastas. Tegemist on pigem põhimõtte muutusega.	jah	-1000					
Korraldame kohaliku elu olulistel teemadel rahvaküsitlusi. Küsimusi saavad hääletusele esitada vähemalt	Töökorralduslik tegevus. Rahvaküsitluse korralduskulud.	ei						
Muudame kaasava eelarve senist toimimismudelit, andes külade ja kogukondade ümarlauale kaasava	Töökorralduslik tegevus. Kaasava eelarve summa üle otsustab edaspidi külade ja kogukondade ümarlaud.	ei						
Toetame abipolitseinike ja vabatahtlike päästjate tegevust, tagades neile kaasaegse varustuse ja sobiva	Eraldame neile toetust nagu teistele MTÜdele eelarves planeeritud 50 000 euro seest. Lisakulu ei teki.	ei						
Parandame suhtlust ettevõtjatega – taastame ettevõtjate ümarlaua.	Töökorralduslik tegevus.	ei						
Pakume korteriühistutele asjatundlikku nõustamist.	Töökorralduslik tegevus. Korraldame korteriühistutele infopäevi.	ei						
Peame oluliseks kohalike sädeinimeste märkamist ja tunnustamist – pöörame senisest rohkem tähelepanu neile, kes oma vabatahtliku tegevuse, algatuste	Jätkame tunnusuiritusi, lisame rahalised preemiad.	jah	-10 000					
Jätkame valla teede mustkatte alla viimist ja kruusateede remonti. Suuname teede ehitusse ja remonti senisest 2,5 korda rohkem vahendeid –	Käesoleval ajal panustada teede remonti ja ehitusse ca 250 000 eurot. Meie lubadus on panna sinna vähemalt 2 korda rohkem, ehk vähemalt 500 000	osaliselt		-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	
Tagame korrapärase teede hõõveldamise, teeäärte niitmise ning	Töökorralduslik tegevus. JÄRELEVALVE! Lisaraha hõõveldamiseks	osaliselt	-20 000					
Säilitame kodualuse maa	Kehtib ka täna saamata jäävat tulu ei	ei						

Kavandame riigi toel valda uue hoone koos harjutusväljakutega Päästeametile, Politsei- ja	Töökorralduslik tegevus. Läbirääkimised ja lobitöö. Vajadusel vallale kuuluvale kinnistule hoonestusõiguse seadmine.	ei						
Tagame koostöös riigiga kiire internetiühenduse igasse kodusse ja	Osalemine projektimeetmetes, kui riik neid välja kuulutab.	osaliselt						
Kaardistame koos kogukondade esindajate ja ühistranspordi kasutajatega ühistranspordi kitsaskohad – sh bussiootepaviljonide seisukord – ning asume neid	Töökorralduslik tegevus. Läbirääkimised ja lobitöö. Valla oma rahaline panus igal aastal bussiootepaviljonidesse, istepinkidesse ja turvalisemaks muutmisele ca 20 000	osaliselt		-20000	-20000	-20000	-20000	
Algatame avaliku arutelu kergliiklusteede rajamise üle ning koostame prioriteetsusjärjestuse kogukondade ettepanekute ja liiklusohutuse analüüsi alusel. Kergliiklusteed rajatakse välisrahastuse toel.	Kergliiklusteid rajame ükses välisrahastust kaasates. 2026. on planeeritud Vastemõisa-Kobruvere tee, mille maksumus on hinnanguliselt 800 000 eurot, millest 500 000 on toetusraha. Meede avaneb selle aasta lõpus. Hetkel ei ole teada, kas ja millal peale selle järgmisi meetmeid avatakse,	ei		-300 000				
Koos Transpordiametiga kaardistame liiklusohutlikud kohad ning muudame need turvalisemaks. Paigaldame nutika tänavavalgustuse sõidu- ja kergliiklusteedele, et inimesed saaksid	Töökorralduslik tegevus. Läbirääkimised ja lobitöö. Valla oma rahaline panus igal aastal tänavavalgustusse ja koolitee turvalisemaks muutmisele ca 20 000	osaliselt		-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	
Hoolitseme selle eest, et kõik haridusasutuste juures olevad ja avalikud mänguväljakud oleksid ohutud	Planeerime igal aastal remondiks 5000 eurot. Kui tarvis uusi ehitada, siis välisrahastust kaasates,	osaliselt		-5000	-5000	-5000	-5000	
Tõstame kogukonna turvalisust – vajadusel paigaldame kaameraid avalikesse kohtadesse ning teeme	Koostöö politseiga. Panustame igal aastal kaameratesse kuni 10 000 eurot.	osaliselt		-10000	-10000	-10000	-10000	
Müüme või anname enampakkumise korras rendile vallale mittevajalikud	Mittevajaliku müümisest ja rentimisest on võimalik tulu teenida.	osaliselt		+50 000	+50 000	+50 000	+50 000	
Korraldame linnades ja alevikes kevad- ja sügishooajal lehtede tasuta äraveo.	Arvestusik aktsiooni kulu aastas on 3000 eurot	jah	-3000					

Tuuleparkide puhul lähtume kogukondade seisukohast – kui elanikud parke ei soovi, siis neid ei tule.	Töökorralduslik tegevus.	ei						
Tagame valla elanikele juurdepääsu puhtale joogiveele. Uuendame ühisveevärgi arengukava vastavalt	AS Põhja-Sakala Halduse kohustus ja ülesanne. Tarbijad tasuvad teenuse eest.	ei						
Tegeleme lagunened ja ohtlikuks muutunud hoonete ning rajatistega, et parandada avaliku ruumi ilmet ja turvalisust. Tiheasustusega aladel	Töökorralduslik tegevus. Jätkame ja laiendame lammutustoetuse ja korrastamistoetuse maksmist	osaliselt	-40 000					
Loomes Põhja-Sakala turismiga seotud ettevõtjatest võrgustiku, mille tööd koordineerib Suure-Jaani Tervisekoda. Viime ettevõtjad ja sihtkohad ühiselt turismimessidele ning viime igal aastal	Tervisekoja koosseisu võetakse uus töötaja - turismikorraldaja. Vallale saadav tulu turistide näol, kes meie valda külastavad, teenib selle tagasi.	jah	-32 000					
Korraldame konkursse valla meenete leidmiseks ja valla visuaalse identiteedi	Töökorralduslik tegevus	ei						
Kaasajastame infostendid üle kogu valla ning korrastame ja täiendame	Poolelioleva tegevus. Suuresti töökorralduslik tegevus. Lisakulu	osaliselt		-5000	-5000			
Taastame Põhja-Sakala valla, endiste valdade ja vallas tegutsevate asutuste sõprussidemed välisriikides, et luua uusi võimalusi koostööks ning kogemuste vahetamiseks. Sõprussuhete taastamine võimaldab	Töökorralduslik tegevus. Kulud on seotud sõprusvaldade kollektiivide vastuvõtmise ja meie kollektiivi transspordikuludega sõprade juurde.	osaliselt	-10 000					
Kaasajastame linnade ja alevike avalikud tualetid ning tagame nende	Töökorralduslik tegevus. Ühekordne investeering 2026. aastal.	osaliselt		-10 000				
Märgistame valla surnuaedadesse maetud suurkujude hauad ning hoiame need korras, austades nii meie kultuuri-	Töökorralduslik tegevus. Ühekordne investeering 2026. aastal.	osaliselt		-8000				

KOKKU:	-472 700	-1 050 000	-3 395 000	-4 625 000	-480 000	-900 000
---------------	----------	------------	------------	------------	----------	----------

TÄIENDAVAD KATTEALLIKAD ja FINANTSINSTRUMENDID	
Elanike juurdekasv	Iga uus valda elama tulev inimene ja pere, kes on tööeas ja tööturul aktiivne, toob vallale lisaks maksutulule ka laste kooli pearaha ja kasvatab tarbimist kohapeal. Iga keskmist palka teeniv pere toob vallale tulumaksuna umbes 5600 eurot aastas.
Parem maksulaekumine	Palgakasv nii era- kui ka avalikus sektoris suurendab tulumaksu laekumist igal aastal. Näiteks 2024. aastal laekus vallale tulumaksu 8,2
Laenuraha kaasamine	Suurimaid investeeringuid, nagu Suure-Jaani kooli ehitus, ei ole võimalik ellu viia ilma laenuraha kaasamata. Laen tuleb võtta targalt ja vastutustundlikult, mitte eelarvet lõhki ajades. Omavalitsus
Laenude refinantseerimine	Olemasolevaid laene saab vajadusel refinantseerida ehk võtta uue laenu senise tagasimaksmiseks soodsamate tingimustega ja pikemale perioodile. See vähendab intressikulu ning hajutab laenukoormust, vabastades vallale igal
PPP projektide elluviimine	PPP (avaliku ja erasektori koostöö) – tasuks kaaluda varianti, kus vald ja ettevõtjad jagavad investeeringute kulusid ning riske. Sellise koostöö kaudu on võimalik rajada või hallata hooneid

Kulude kokkuvõide	Vallal on võimalik leida lisaraha ka olemasolevaid kulusid üle vaadates. Efektivsem töökorraldus, energiatõhusad lahendused, tarbetute tegevuste lõpetamine ja dubleerivate
-------------------	--